

MONITOR KOREAŃSKI

GRUDZIEŃ 2018

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie. Monitor opracowała mgr Joanna Jatczak.

MONITOR KOREAŃSKI

GRUDZIEŃ 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

11 grudnia: Ministerstwo Spraw Zagranicznych zamierza zintensyfikować współpracę z Chinami. Ministerstwo Spraw Zagranicznych rozważa stworzenie biura poświęconego wyłącznie relacjom z Chinami. Otwarcie biura ma być odpowiedzią na wzrost zapotrzebowania na intensyfikację relacji z Pekinem. Pierwszą kwestią, którą miałyby zająć się jednostka są skutki konfliktu związanego z rozmieszczeniem systemu antybalistycznego THAAD, a także szerokim zakresem współpracy handlowej.

13 grudnia: Seul i Waszyngton nie osiągnęły porozumienia w kwestii podziału kosztów utrzymania wojsk amerykańskich. W grudniu odbyła się 10. runda negocjacji w sprawie Porozumienia o Specjalnych Środkach (Special Measures Agreement), które odnawiane jest co pięć lat. Umowa ta reguluje koszty stacjonowania amerykańskich wojsk na terytorium Korei Południowej. Obie strony nie osiągnęły porozumienia w kwestii zwiększenia wkładu finansowego strony południowokoreańskiej: prezydent Donald Trump wezwał Seul do zwiększenia kwoty o 150 procent. Korea Południowa obecnie jest zobowiązana do pokrycia połowy kosztów, jednak nie są w nie wliczane środki na utrzymanie baz wojskowych: w rzeczywistości Seul odpowiada obecnie za około 70 procent kosztów. Pomimo wygaśnięcia porozumienia 31 grudnia, kolejna runda negocjacji odbędzie się dopiero w nowym roku.

14 grudnia: prezydent Moon Jae-in przeprowadził zmiany wśród wiceministrów. Prezydent Moon Jae-in oświadczył, że w celu „zbudowania bardziej dynamicznego

**Współpraca
międykoreańska
znalazła się w
noworocznym
orędziu
przewodniczącego
KRLD**

Rozwój gospodarczy ma
być nowym kierunkiem
polityki
północnokoreańskiej, w
której współpraca
międykoreańska będzie
odgrywać znaczącą rolę.

rządu” postanowił wprowadzić zmiany personalne wśród wiceministrów oraz ministerialnych urzędników. Zmiany mają przyczynić się także do „ożywienia gospodarki” poprzez bardziej sprawną pracę administracji. Wśród mianowanych wiceministrów znalazł się nowy wiceminister gospodarki i finansów Lee Ho-seung, który wcześniej pełnił funkcję sekretarza ds. planowania pracy w biurze prezydenckim. Łącznie siedmiu nowych wiceministrów oraz dziewięciu urzędników ministerialnych zostało mianowanych przez prezydenta.

14 grudnia: japońska delegacja została przyjęta przez prezydenta Moon Jae-ina. Spotkanie miało na celu przedstawienie japońskiego stanowiska w kwestii orzeczenia południowokoreańskiego Sądu Najwyższego w sprawie roszczeń Koreańczyków zmuszanych do pracy w okresie okupacji w latach 1910-1945. Prezydent Moon Jae-in zapewnił członków Japońsko-Koreańskiego Stowarzyszenia Parlamentarnego, że orzeczenie Sądu Najwyższego nie narusza dwustronnego traktatu z 1965 roku. W tej sprawie Seul i Tokio prezentują przeciwne stanowiska, których nie udało się pogodzić w trakcie spotkania. Japońska delegacja spotkała się także z przedstawicielami południowokoreańskiego parlamentu, aby omówić możliwości wzmocnienia współpracy dwustronnej.

14 grudnia: Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej ogłosiło zmiany w finansowaniu Narodowego Funduszu Emerytalnego. Minister zdrowia Park Neung-hoo oświadczył, że zostanie wprowadzona klauzula gwarantująca wypłatę emerytur z Narodowego Funduszu Emerytalnego. W wypadku deficytu środków mają one zostać pokryte przez rząd. Ponadto Ministerstwo zaproponowało możliwe scenariusze zmiany składki emerytalnej, które mają wpłynąć na poprawę funkcjonowania funduszu. Zostaną one poddane konsultacjom społecznym, a także omówione na posiedzeniu gabinetu oraz przedłożone przed Zgromadzeniem Narodowym do końca tego roku.

16 grudnia: partie polityczne zgodziły się na reformę systemu wyborczego na początku przyszłego roku. Komisja ds. Reform Politycznych Zgromadzenia Narodowego z zadowoleniem przyjęła zgodę liderów pięciu największych partii politycznych na wprowadzenie nowego systemu reprezentacji proporcjonalnej. Porozumieniu partii politycznych towarzyszyło wstrzymanie strajku głodowego przez trzy mniejsze partie opozycyjne. Liderzy partii zgodzili się przyjąć propozycje Komisji ds. Reform Politycznych w sprawie ustawy o reformie wyborczej. W nowym systemie wyborczym, zgodnie z żądaniami partii mniejszościowych, liczba mandatów dla przedstawicieli zostanie ustalona proporcjonalnie do całkowitej liczby głosów, które kandydat danej partii otrzyma w wyborach powszechnych. System proporcjonalnej reprezentacji ma być korzystniejszy dla mniejszych partii, dlatego początkowo budził sprzeciw rządzącej Demokratycznej Partii Korei oraz

opozycyjnej Partii Wolność Korei. Prezydent Moon Jae-in oświadczył, że jeśli Zgromadzenie Narodowe osiągnie porozumienie w kwestii reformy wyborczej, zostanie ona poparta przez Błękitny Dom.

17 grudnia: kwestia wzrostu płacy minimalnej została poruszona podczas spotkania prezydenta z ministrami. W Błękitnym Domu odbyło się spotkanie prezydenta Moon Jae-ina z ministrem finansów Hong Nam-ki, ministrem edukacji oraz wicepremierem ds. polityki społecznej Yoo Eun-hae, a także przedstawicielami innych kluczowych agencji rządowych odpowiedzialnych za politykę gospodarczą. Spotkanie miało na celu omówienie kluczowych elementów polityki gospodarczej i możliwości ich wprowadzenia w obliczu sprzeciwu środowisk biznesowych. Prezydent Moon Jae-in oświadczył, że rząd może zwolnić tempo wprowadzania planowanych podwyżek płacy minimalnej oraz obniżenia wymiaru czasu pracy, aby reformy te zostały wprowadzone „zgodnie z ogólnym konsensusem zainteresowanych stron”. Podniesienie minimalnej stawki godzinowej jest jedną z głównych inicjatyw gospodarczych administracji Moon Jae-ina: w 2019 roku ma ona wzrosnąć o 10,9%, a w 2020 roku wynieść 10000 wonów koreańskich.

29-30 grudnia: spór militarny pogorszył relacje na linii Seul-Tokio. Japońskie Ministerstwo Obrony oskarżyło południowokoreański okręt klasy niszczyciel o skierowanie radaru typu fire-control w kierunku japońskiego samolotu patrolowego, nazywając całą sytuację „niezwykle niebezpieczną”. Seul zaprzeczył tym doniesieniom, informując, że w tym czasie prowadzona była akcja ratunkowa północnokoreańskiego statku, który dryfował w kierunku wód międzynarodowych. 29 grudnia odbyło się w tej sprawie spotkanie robocze obu stron, które nie przyniosło spodziewanych rezultatów. 30 grudnia japońskie Ministerstwo Obrony na polecenie premiera Abe Shinzo opublikowało nagranie z samolotu. W odpowiedzi Seul zażądał ujawnienia danych z radaru japońskiego samolotu, uznając sam obraz wideo za niewystarczający dowód. Jednocześnie strona południowokoreańska podniosła kwestię odległości, w której samolot leciał nad niszczycielem, co naruszało zasady Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego. Ponadto Ministerstwo Obrony Narodowej Republiki Korei oskarżyło Japonię o utrudnianie misji ratunkowej.

31 grudnia: prezydent Moon jae-in zakończył rok z rekordowo niskim poparciem społecznym. Społeczne poparcie dla prezydenta Moon Jae-ina spadło do 45,9%. To rekordowo niski wynik w porównaniu z początkiem roku, kiedy poparcie dla prezydenta deklarowało 71,6 % Koreańczyków. Największym poparciem prezydent cieszył się po pierwszym szczycie międzykoreańskim w kwietniu. Głównym czynnikiem zwiększającym niezadowolenie Koreańczyków z rządów prezydenta Moon Jae-ina jest spowolnienie gospodarcze.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

4 grudnia: w Pradze odbyło się czwarte koreańsko-czeskie forum. W wydarzeniu Korea-Czech Future Forum udział wzięli były premier Korei Południowej Lee Byung-seok oraz premier Republiki Czeskiej Jan Fischer. Podczas spotkania wymieniono poglądy na szeroki zakres zagadnień związanych z dwustronnymi relacjami. Jednym z tematów była rola sektora prywatnego w rozwoju stosunków koreańsko-czeskich.

5 grudnia: w przeciągu ostatniego roku w Korei Południowej wzrosło zainteresowanie podróżami do Węgier. Południowokoreański dziennik „The Korea Times” opublikował wyniki analizy wyszukiwania w Internecie kierunków podróży wykazując wzrost o 74% zainteresowania Węgrami. Jednym z powodów wzrostu zainteresowania Europą Środkową są niższe ceny niż w Europie Zachodniej. Ponadto Ambasada Węgier zauważyła, że emitowane w południowokoreańskiej telewizji programy związane z Węgrami również przyczyniają się do promowania tego państwa jako atrakcji turystycznej.

5 grudnia: współpraca w dziedzinie edukacji i kultury została omówiona przez Węgry i Koreę Południową. Rektor Uniwersytetu Dongseo, pełniący również funkcję honorowego konsula Węgier w Busan Chang Je-guk został zaproszony przez Ambasadę Węgier w Seulu. Chang Je-guk spotkał się z ambasadorem Mózem Csomą, jego zastępcą Balazsem Hamarem, doradczynią handlową Katalin Csorbą oraz doradczynią kulturalną Andreeą Kalmaną. Podczas spotkania omówiono szereg zagadnień związanych ze współpracą dwustronną oraz wspólnymi wydarzeniami kulturalnymi i edukacyjnymi planowanymi w 2019 roku.

6 grudnia: oddział Koreańskiej Izby Handlowej i Przemysłowej na Węgrzech zamiesza zwiększyć zakres działalności. Ambasador Korei Południowej w Budapeszcie Choi Kyu-sik uczestniczył w spotkaniu Koreańskiej Izby Handlowej i Przemysłowej. Podczas spotkania omówiono możliwości rozwinięcia działalności jednostki na Węgrzech. Ponadto wybrano nowego prezesa Izby, którym został Lee Chun-jae w firmie Samsung Electronics. Głównym zadaniem organizacji ma pozostać wspieranie południowokoreańskich firm w wejściu na rynek węgierski.

6 grudnia: przyszłość współpracy słowacko-koreańskiej została omówiona w Bratysławie. Instytut Studiów Azjatyckich wraz z Ambasadą Korei Południowej w Bratysławie zorganizował seminarium eksperckie, którego celem było omówienie obecnego stanu stosunków słowacko-koreańskich oraz zaproponowanie możliwości rozwoju dalszej współpracy dwustronnej. Wśród propozycji rozwoju dwustronnych relacji znalazła się promocja współpracy między organizacjami pozarządowymi. Wskazano również na konieczność zainwestowania przez

Słowację w rozbudowę bazy wiedzy na temat Korei, co jest warunkiem wstępnym przyszłego rozwoju wzajemnych relacji.

7 grudnia: w Bułgarii odbyło się spotkanie biznesowe z południowokoreańskimi przedsiębiorcami. W Ambasadzie Korei Południowej w Sofii odbyło się spotkanie dla koreańskich biznesmenów. Spotkanie miało na celu omówienie możliwości wsparcia działalności biznesowej w Bułgarii. Ponadto dyskutowano na temat trudności z jakimi spotykają się południowokoreańskie firmy wchodząc na europejski rynek.

7 grudnia: w Belgradzie odbyło się Forum Współpracy Administracji Publicznej Korei i Serbii. W forum udział wzięli m.in.: ambasador Korei Południowej Choi Hyung-chan, sekretarz stanu w Ministerstwie Administracji Publicznej i Samorządów Lokalnych Bojan Stević oraz generalny dyrektor policji Władimir Rebić. Tematem spotkania był rozwój współpracy ekonomicznej oraz w sektorze administracji publicznej. Serbia wyraziła zainteresowanie modernizacją tego sektora przy wykorzystaniu koreańskiego doświadczenia.

14 grudnia: Węgry i Korea Południowa rozpoczęły przygotowania do obchodów 30. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych. Były koreański polityk i członek Zgromadzenia Narodowego Park Chul-un został zaproszony przez Ambasadę Węgier w Seulu. W 1989 roku Park Chul-un pełnił funkcję głównego negocjatora podczas rozmów przygotowawczych mających doprowadzić do nawiązania stosunków dyplomatycznych między Seulem a Budapesztem. Węgry były pierwszym państwem byłego bloku socjalistycznego, które nawiązało oficjalne stosunki dyplomatyczne z Republiką Korei. Tego samego dnia ambasador Mozes Csoma spotkał się także z sekretarzem generalnym Koreańskiej Komisji UNESCO Kim Kwang-ho. Obie strony omówiły przygotowania do obchodów 30. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych.

14 grudnia: warsztaty dla nauczycieli języka koreańskiego w Europie Centralnej zostały zorganizowane w Bratysławie. Na Uniwersytecie Komeńskiego w Bratysławie odbyły się warsztaty zorganizowane przez Fundację Koreańską (KF) oraz Międzynarodowe Stowarzyszenie Nauki Języka Koreańskiego (IAKLE). W wydarzeniu udział wzięli nauczyciele ze Słowacji, Czech, Polski i Austrii. Szkolenie miało na celu przedstawienie skutecznych metod nauczania języka koreańskiego. Ponadto uczestnicy wzięli udział w dyskusji na temat stanu studiów koreańskich w Europie.

20 grudnia: w Belgradzie obchodzono pierwszą rocznicę utworzenia Koreańsko-Serbskiego Centrum Informacyjnego. W ceremonii udział wzięł ambasador Korei Południowej Choi Hyung-chan, który zapewnił, że rząd południowokoreański zamierza kontynuować wspieranie cyfryzacji Serbii. Jednym z

istotnych wspólnych projektów w tym zakresie jest rozwój systemu e-government w administracji publicznej. Ponadto centrum realizuje projekty związane z rozwojem smart city oraz elektronicznych systemów zarządzania dokumentami. W wydarzeniu uczestniczył także serbski minister administracji rządowej i spraw wewnętrznych Branko Ruzić, który podsumował działalność centrum. Dzięki wsparciu koreańskiego rządu i Koreańskiej Agencji Społeczeństwa Informacyjnego, Koreańsko-Serbskie Centrum Informacyjne zrealizowało projekty istotne dla Belgradu, w tym cyfrową ochronę dziedzictwa kulturowego czy elektroniczną rejestrację aktów urodzenia.

27 grudnia: ambasador Korei Południowej został zaproszony przez Zgromadzenie Narodowe Republiki Serbskiej. Ambasador Choi Hyung-chan spotkał się z przewodniczącą parlamentu Mają Gojković. Obie strony omówiły możliwości rozwoju współpracy na różnych płaszczyznach, w tym współpracy politycznej, gospodarczej i kulturowej. Ambasador Choi Hyung-chan wyraził nadzieję, że wzajemna współpraca w 2019 roku będzie bardziej dynamiczna. Ma temu sprzyjać przypadająca na ten rok 30. rocznica nawiązania relacji dyplomatycznych. Strona serbska zaproponowała zwiększenie wymiany personelu wysokiego szczebla, promowanie wymiany między stowarzyszeniami i stałymi komisjami ds. wzajemnych stosunków obu państw, a także współpracę międzynarodową w ramach takich organizacji jak Międzynarodowa Unia Parlamentarna (IPU).

31 grudnia: Węgry wyraziły nadzieje na budowę „innovacyjnego partnerstwa” z Koreą Południową. Ambasador Węgier Mozes Csoma w wywiadzie dla dziennika „The Korea Herald” zauważył, że istnieje potencjał rozwoju „innovacyjnego partnerstwa” między Seulem a Budapesztem, opartego na inwestycjach i wymianie naukowej oraz turystycznej. Ambasador zwrócił również uwagę, że przypadająca na 2019 rok 30. rocznica ustanowienia relacji dyplomatycznych między obydwoma państwami będzie okazją do wzmocnienia dwustronnej współpracy. W tym celu Ambasada Węgier planuje zorganizować szereg wydarzeń o charakterze inwestycyjnym, naukowym i kulturowym.

III.RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

3 grudnia: denuklearyzacja oraz pokój zostały przedstawione jako kluczowe elementy polityki Seulu wobec KRLD. Ministerstwo ds. Zjednoczenia przedstawiło przed Zgromadzeniem Narodowym zarys polityki wobec KRLD, która ma być realizowana w latach 2018-2022. Polityka Seulu wobec Pjongjangu na

nadchodzące lata została opracowana na podstawie porozumień osiągniętych na szczytach przywódców obu państw. Kluczowymi elementami mają być denuklearyzacja KRLD oraz ustanowienie trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim. Pozostałymi celami polityki Seulu wobec Pjongjangu są zrównoważony rozwój relacji międzykoreańskich oraz budowa infrastruktury transportowej, która ma połączyć Półwysep Koreański z regionem Eurazji. Należy zwrócić uwagę, że w porównaniu do podobnych planów pięcioletnich poprzednich administracji (Lee Myung-baka i Park Geun-hye), nacisk został położony nie tyle na „zjednoczenie”, ale rozwiązanie problemu północnokoreańskich zbrojeń oraz normalizację relacji między obiema Koreami. Ponadto zaproponowana przez obecny rząd polityka zakłada uregulowanie dialogu międzykoreańskiego poprzez regularne szczyty oraz spotkania zarówno wysokiego szczebla, jak i robocze.

5 grudnia: w regionie przygranicznym mają zostać zniesione niektóre wojskowe strefy zamknięte. Południowokoreańskie Ministerstwo Obrony Narodowej podjęło decyzje o zniesieniu ograniczeń dotyczących terenów kontrolowanych przez wojsko w prowincjach Gangwon i Gyeonggi wzdłuż granicy z Koreą Północną. Takie działanie ma przyczynić się do zmniejszenia napięcia militarnego oraz przyspieszenia dwustronnej wymiany, w tym prac nad połączeniami kolejowymi. Ponadto zniesienie ograniczeń pozwoli podmiotom cywilnym rozwijać w tym regionie infrastrukturę bez specjalnych pozwoleń ze strony wojska, co ma wpłynąć korzystnie na pobudzenie gospodarki w obszarach przygranicznych.

7 grudnia: wspólna koordynacja działań w sprawie denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego została potwierdzona przez Seul i Waszyngton. Minister spraw zagranicznych Kang Kyung-wha oraz sekretarz stanu Mike Pompeo uczestniczyli w Waszyngtonie w konsultacjach na temat denuklearyzacji Korei Północnej. Obie strony zobowiązały się do koordynowania wspólnych działań w celu doprowadzenia do pełnej i weryfikowalnej denuklearyzacji KRLD. Tematem spotkania był także rozwój stosunków międzykoreańskich. W kwestii sankcji Seul zgodził się z Waszyngtonem, że na obecnym etapie negocjacji z Pjongjangiem powinny pozostać utrzymane.

10 grudnia: rząd zwiększył budżet na współpracę międzykoreańską. Ministerstwo ds. Zjednoczenia poinformowało o zwiększeniu o 15 procent budżetu związanego ze współpracą międzykoreańską na przyszły rok. Budżet wynoszący około 977 milionów dolarów ma być impulsem do realizacji porozumień osiągniętych między obiema Koreami w trakcie szczytów oraz przyczynić się do rozwoju trwałych relacji międzykoreańskich. Fundusze mają pokryć m.in.: częste spotkania rozdzielonych rodzin z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (wideokonferencje), pomoc humanitarną czy rozwój infrastruktury

międykoreańskiej. Ministerstwo poinformowało, że środki zostaną wykorzystane do „stworzenia podstaw współpracy gospodarczej w granicach międzynarodowych sankcji”.

10 grudnia: Pjongjang i Seul wzmocniły współpracę w sektorze leśnictwa.

Południowokoreańska delegacja pod przewodnictwem dyrektora Koreańskiej Służby Leśnej Lim Sang-seopa odwiedziła Pjongjang, aby dokonać inspekcji terenów leśniczych oraz omówić dalsze kroki współpracy. Wizyta delegacji miała na celu ocenę aktualnego stanu lasów w KRLD, co pozwoli opracować szczegółowy plan odnowy terenów leśnych przy wsparciu Seulu. Działania te są realizacją jednego z postanowień szczytu międzykoreańskiego, który odbył w we wrześniu w Pjongjangu. Prezydent Moon Jae-in oraz przewodniczący Kim Jong-un zgodzili się wtedy na podjęcie wspólnych wysiłków na rzecz przywrócenia oraz ochrony naturalnego ekosystemu na Półwyspie Koreańskim.

12 grudnia: wzajemna weryfikacja zniszczenia posterunków została przeprowadzona na granicy międzykoreańskiej.

Jedenaście zespołów inspekcyjnych z obu Korei dokonało weryfikacji wyburzenia posterunków wzdłuż granicy. Jak podało Ministerstwo Obrony, południowokoreańskie zespoły sprawdzały całkowite usunięcie uzbrojenia i urządzeń nie tylko naziemnych, ale także dokonały inspekcji struktur podziemnych przy wykorzystaniu radarów i zdalnie sterowanych kamer. Posterunki południowokoreańskie nie posiadały takich struktur podziemnych. Ministerstwo Obrony podkreśliło znaczenie dwustronnej weryfikacji, która ma dowodzić gotowości obu Korei do realizowania wspólnych porozumień wojskowych. Takie działania przyczyniają się do łagodzenia napięć militarnych oraz budowania zaufania między obiema stronami.

20 grudnia: wzdłuż wschodniego wybrzeża Półwyspu Koreańskiego została przeprowadzona inspekcja dróg.

Korea Południowa i Korea Północna przeprowadziły wspólną inspekcję dróg łączących Goseong (prowincja Gangwon) z północnokoreańskim miastem Wonsan. Inspektorzy ocenili także połączenie drogowe w kierunku Kaeseong. W sierpniu tego roku przeprowadzono już inspekcję dróg na zachodnim wybrzeżu. 26 grudnia odbyła się natomiast oficjalna ceremonia rozpoczęcia wspólnych projektów modernizacji połączeń kolejowych oraz drogowych na Półwyspie Koreańskim. W ceremonii udział wzięli południowokoreańscy ministrowie ziemi, infrastruktury i transportu oraz ds. zjednoczenia, a także przewodniczący północnokoreańskiego Komitetu ds. Pokojowego Zjednoczenia Korei oraz przedstawiciele Organizacji Narodów Zjednoczonych, Chin, Rosji i Mongolii (ambasadorzy oraz przedstawiciele agencji odpowiedzialnych za koleje w poszczególnych państwach). Wśród zaproszonych gości znaleźli się także członkowie rozdzielonych rodzin.

21 grudnia: KRLD potępiła Koreę Południową za priorytetyzowanie relacji z Waszyngtonem. Na północnokoreańskiej państwowej witrynie internetowej Uriminzokkiri umieszczona została krytyka rządu Korei Południowej za „podporządkowywanie się” Stanom Zjednoczonym w kwestii międzynarodowych sankcji nałożonych na Pjongjang. Według północnokoreańskich mediów Seul priorytetowo traktuje stosunki z Waszyngtonem, a nie relacje międzykoreańskie. Seul został skrytykowany przez KRLD po tym, jak specjalny przedstawiciel Stanów Zjednoczonych ds. Korei Północnej Stephen Biegun odwiedził Koreę Południową, aby koordynować współpracę sojuszników w negocjacjach z Pjongjangiem.

26 grudnia: status Korei Północnej jako wroga ma zniknąć z białej księgi Ministerstwa Obrony. Ministerstwo Obrony zamierza zmienić status Korei Północnej na „państwo nie-wrogie”. Jednocześnie Ministerstwo planuje rozszerzyć definicję nieprzyjaciela tak, by zawierała stwierdzenie: każda siła, która zagraża Korei Południowej jest wrogiem”. W publikowanej co dwa lata białej księdze obronności Korea Północna została określona jako główny wróg w 2016 roku, a w 2004 roku jako „bezpośrednie zagrożenie militarne”. Nowa biała księga ma zostać opublikowana w połowie stycznia

28 grudnia: dane uciekinierów z Korei Północnej zostały ujawnione w wyniku cyberataku. Dane osobowe prawie tysiąca Północnych Koreańczyków, którzy uciekli do Korei Południowej zostały wykradzione z ośrodka przesiedleńczego Hana. Podlegający pod Ministerstwo ds. Zjednoczenia ośrodek zapewnia zbiegom opiekę medyczną oraz prawną. Ministerstwo poinformowało, że był to pierwszy wyciek danych uciekinierów na tak dużą skalę. Jednocześnie zapewniono, że poszkodowane osoby zostały poinformowane o cyberataku i jak dotąd nie pojawiły się doniesienia o negatywnych skutkach ujawnienia danych. Natomiast rząd oświadczył, że przyszłym roku zostaną podjęte środki zapobiegawcze takim atakom w postaci przechowywania danych osobowych na oddzielnych komputerach, nie połączonych z zewnętrzną siecią.

1 stycznia: wystąpienie noworoczne przewodniczącego KRLD zostało pozytywnie przyjęte przez Seul. Przewodniczący Kim Jong-un wyraził gotowość kontynuowania wysiłków na rzecz denuklearyzacji oraz pokoju. Ponadto przywódca KRLD zwrócił uwagę, że to oba państwa koreańskie powinny przewodniczyć tym procesom. Przemówienie zostało pozytywnie odebrane zarówno przez Błękitny Dom, jak i Zgromadzenie Narodowe. Jedynie opozycyjna Partia Wolność Korei wyraziła sceptycyzm, zwracając uwagę na brak rzeczywistych postępów w kwestii denuklearyzacji.

KOMENTARZ

W ostatnim miesiącu na szczególną uwagę zasługują trzy wydarzenia: zaognienie konfliktu między Tokio a Seulem, aktywność Budapesztu mająca doprowadzić do zacieśnienia relacji z Koreą oraz orędzie Kim Jong-una nawołujące do współpracy z Seulem. Eskalacja konfliktu militarnego po incydencie z radarem w pobliżu wysp Dokdo wskazuje na znaczne pogorszenie relacji między Koreą Południową i Japonią. 20 grudnia południowokoreański niszczyciel, który uczestniczył w misji ratunkowej północnokoreańskiego kutra rybackiego na wschód od wysp Dokdo rzekomo skierował radar typu fire control na japoński samolot patrolowy. Skierowanie radaru, który ustala pozycje celu jest uznawane za pierwszy krok przed wystrzeleniem pocisku. Incydent ten mógł być przypadkowy: strona południowokoreańska wskazuje, że niszczyciel używał w tym czasie innego typu radaru, potrzebnego w misji ratunkowej. Jednak wydarzył się w momencie, gdy relacje między Seulem i Tokio są wyjątkowo napięte ze względu na spory historyczne oraz terytorialne. W październiku i listopadzie koreański Sąd Najwyższy wydał orzeczenie w sprawie przymusowej pracy w okresie japońskiej okupacji. Sąd przyznał odszkodowania Koreańczykom. Decyzja sądu wywołała znaczny sprzeciw strony japońskiej, która uznaje, że traktat z 1965 roku uregulował wszelkie roszczenia. Według Seulu porozumienie to nie obejmuje jednak roszczeń indywidualnych. 24 grudnia prawnicy reprezentujący Koreańczyków zmuszanych do pracy dla Japan's Nippon Steel & Sumitomo Metal ogłosili, że jeśli firma nie rozpocznie negocjacji w sprawie odszkodowań do sądu wpłynie pozew o zamrożenie części aktywów spółki w Korei Południowej. W odpowiedzi strona japońska rozważyła odwołanie ambasadora z Seulu, a także wprowadzenie sankcji. Ostatecznie żadne z tych rozwiązań nie zostało zaimplementowane. Problem odszkodowań, tak jak i kwestia rozwiązania fundacji powstałej na mocy porozumienia w sprawie kobiet-pocieszycielek, nie został jak do tej pory rozwiązany. Narastający konflikt między Seulem i Tokio wpływa także na obywateli. Przewodniczący Związku Koreańczyków w Japonii (KRUJ) Yeo Geo-ni oświadczył, że od października narasta zjawisko mowy nienawiści wobec mieszkańców Japonii pochodzenia koreańskiego. Poszukując możliwości rozwiązania sporów historycznych południowokoreańscy eksperci zasugerowali powołanie fundacji jako pierwszy krok do pojednania z Japonią. Instytucja miałaby zostać stworzona na wzór niemieckiej fundacji Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość (EVZ), której zadaniem jest wspieranie współpracy partnerskiej między Niemcami, a państwami, które ucierpiały w trakcie II wojny światowej. Działania fundacji dotyczą także konfrontacji z historią, czyli realizacji międzynarodowych

projektów podtrzymujących pamięć o rządach narodowego socjalizmu. Działania takie fundacji odpowiadałyby postulatowi Korei Południowej, która domaga się upamiętnienia ofiar zbrodni imperialnej Japonii. Pomysł ten jest jednak projektem, który wymagałby zaangażowania rządów obu stron, a w chwili obecnej powołanie wspólnej japońsko-koreańskiej fundacji wydaje się być mało prawdopodobne.

W kwestii narastającego konfliktu między Seulem i Tokio należy również zwrócić uwagę na oświadczenie południowokoreańskiego Ministerstwa Obrony Narodowej w sprawie białej księgi obronności. Korea Północna po raz pierwszy ma przestać funkcjonować jako „wróg”. Zamiast tego Ministerstwo zamierza rozszerzyć definicję „nieprzyjaciela” o „każdą siłę, która zagraża życiu i własności Korei Południowej”. Armia południowokoreańska ma być rozwijana pod kątem reagowania na potencjalne zagrożenia, pochodzące już nie od Korei Północnej, ale innych państw: w szczególności Japonii. W obecnej sytuacji napięcia dyplomatycznego incydenty takie jak ten w pobliżu wysp Dokdo mogą eskalować w znacznie poważniejsze konflikty. Pogorszenie relacji między Seulem i Tokio może wpływać na sytuację w regionie i odbić się m.in.: na trójstronnym sojuszu obronnym ze Stanami Zjednoczonymi.

1. Drugim ważnym elementem w kontekście relacji z Europą Środkową były deklaracje węgierskiej mające prowadzić do zacieśnienia relacji z Koreą Południową. Dyplomaci węgierscy podkreślali znaczenie 30. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych, która przypada w 2019 roku. Ambasador Węgier w Seulu Mozes Csoma podkreślił, że Węgry były pierwszym byłym krajem socjalistycznym, który nawiązał stosunki dyplomatyczne z Republiką Korei. Przyczyniła się do tego inicjatywa Nordpolitik ówczesnego prezydenta Roh Tae-woo. Przełomowym momentem w dwustronnych relacjach były Letnie Igrzyska Olimpijskie w Seulu w 1988 roku, w których uczestniczyła węgierska dyplomacja. Był to początek odwilży dyplomatycznej. W ciągu 30 lat oba państwa rozwijały dwustronne relacje w różnych dziedzinach: od dyplomacji i wymiany międzyparlamentarnej po współpracę gospodarczą i kulturową. Dla Węgier duże znaczenie odgrywają południowokoreańskie inwestycje, w szczególności takich firm jak Samsung Electronics, Samsung DSI, Samsung Electro-Mechanics, Hankook Tire, SK Innovation oraz Doosan Corporation. W ostatnim czasie szczególnie silnie rozwija się współpraca w branży motoryzacyjnej, w którą zaangażowane są nie tylko wielkie konglomeraty, ale także koreańskie małe i średnie przedsiębiorstwa. W ubiegłym roku dwustronny obrót wyniósł 1,9 miliarda dolarów, a Węgry importowały z Korei towary o wartości 1,2 miliarda dolarów. W przyszłości dwustronna współpraca między Seulem i Budapesztem będzie skupiać się na płaszczyźnie innowacji, co jest zgodne z polityką rządu węgierskiego.

2. Noworoczne przemówienie przewodniczącego Kim Jong-una było transmitowane także w Korei Południowej, co pozwoliło przywódcy KRLD zwrócić się do „całego narodu koreańskiego”. Kim Jong-un oświadczył, że „pokój, dobrobyt oraz zjednoczenie Półwyspu Koreańskiego” powinno zostać osiągnięte poprzez implementację „historycznych” porozumień, zawartych między przywódcami obu Korei w 2018 roku. Poprawa relacji międzykoreańskich powinna zostać wykorzystana do rozwoju współpracy oraz wymiany w duchu „pojednania i jedności”. Przewodniczący KRLD szczególną uwagę zwrócił na współpracę gospodarczą oraz wznowienie takich projektów jak strefa turystyczna w Górach Diamentowych oraz Obszar Przemysłowy Kaesong. W całej wypowiedzi Kim Jong-un unikał prowokacyjnej retoryki względem Korei Południowej nawet w drażliwych kwestiach. W sprawie amerykańsko-południowokoreańskich manewrów wojskowych Kim Jong-un zauważył, że nie powinny one mieć miejsca w „czasach, kiedy obie Koree zgodziły się kroczyć ścieżką pokoju i dobrobytu”. Jednak w porównaniu do poprzednich lat, przewodniczący Kim unikał nazywania wspólnych manewrów „prowokacjami militarnymi”. Należy zwrócić uwagę na to, co rzeczywiście kryje się za słowami przewodniczącego KRLD. Implementacja wspólnych deklaracji, która dla Korei Południowej ma znaczenie przede wszystkim pojednawcze, dla Korei Północnej stanowi realizację nowego celu: rozwoju gospodarczego. Dużą część przemówienia Kim Jong-una poświęcona była właśnie temu zagadnieniu. Zwracając się do narodu północnokoreańskiego, przewodniczący KRLD zapewnił, że po „osiągnięciu doskonałości” w kwestii broni jądrowej należy skupić się na wzroście gospodarczym. Choć w przemówieniu pojawiły się odwołania do ideologii Dżucze zakładającej samowystarczalność, Kim Jong-un zdaje sobie sprawę jak ważne są inwestycje i handel zagraniczny. Jednak zamiast wprowadzenia zmian społeczno-ekonomicznych, które mogłyby osłabić władzę centralną, przewodniczący Kim liczy na pomoc Korei Południowej. Wspólne deklaracje międzykoreańskie zakładają oczywiście działania pokojowe jak zmniejszenia napięcia militarnego w strefie przygranicznej, jednak w dużej mierze są to projekty infrastrukturalne czy gospodarcze, których koszt realizacji ma pokryć Seul.

Tradycyjnie orędzie noworoczne przewodniczącego KRLD było skierowane przede wszystkim do narodu (północno) koreańskiego, jednak w ostatnich latach nastąpiła znacząca zmiana. Zarówno w ubiegłym roku, jak i tym Kim Jong-un wyraźnie zwracał się także do społeczności międzynarodowej. Jest to widoczne chociażby w zmianie wizerunku: przewodniczący Kim zrezygnował z maoistycznego munduru na rzecz zachodniego garnitur, a wielkie podium zostało zastąpione przez gabinet. Kim Jong-un upodabiając się do światowych przywódców chce wskazać, że przynależy do światowej sceny politycznej. Oprócz samego wizerunku nastąpiła także znacząca zmiana retoryki. Już w

ubiegłym roku przewodniczący Kim Jong-un zaskoczył społeczność międzynarodową gotowością do rozpoczęcia dialogu w kwestii denuklearyzacji. W tym roku Kim Jong-un jeszcze wyraźniej podkreślał otwartość na dialog: już nie groził użyciem broni jądrowej, jeśli zostanie do tego zmuszony. Przewodniczący KRLD zapewnił również o chęci ponownego spotkania z prezydentem Donaldem Trumpem, aby przyspieszyć proces denuklearyzacji. Jednak „jednostronne żądania” oraz sankcje Waszyngtonu wobec Pjongjangu nie pozostawiają Korei Północnej innego wyboru jak „znaleźć nowy sposób na osiągnięcie pokoju na Półwyspie Koreańskim”. Tym samym Pjongjang wskazał, że odpowiedzialność za niepowodzenie negocjacji w sprawie denuklearyzacji będzie po stronie Waszyngtonu. Co ciekawe, Kim Jong-un nie określił, co kryje się pod jego słowami: „nowy sposób” nie musi oznaczać powrotu do gróźb nuklearnych. Wskazuje jednak, że istnieje możliwość rozwiązania problemu północnokoreańskich zbrojeń bez przewodnictwa Waszyngtonu, chociażby poprzez zniesienie międzynarodowych sankcji.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

